

LBRIS

We know
books

Monica Fermo

TALITA KUMI

Înviind pe drumul Damascului

Ediția a doua, revăzută

Carte apărută cu binecuvântarea
Înalt Preasfințitului Arhiepiscop
Justinian Chira
al Episcopiei Maramureșului
și Sătmarului

© Pentru prezenta ediție, Editura Areopag
www.areopag.ro

ISBN: 978-606-8451-72-5

Editura Areopag
București, 2014

Cuprins:

Cuvântul editorului: Înotând împotriva curentului.....	5
<i>Monica Fermo:</i> TALITA KUMI - Înyiind pe drumul Damascului	
I. Ierusalim.....	9
II. File de jurnal	31
III. Epilog.....	306

Monica Fermo

TALITA KUMI

Înviind pe drumul Damascului

I. IERUSALIM

2 aprilie 1990 – ora 24.00

„Mare ești, Doamne, și minunate sunt lucrurile Tale!” Nu-mi vine să cred și totuși mă aflu de mai bine de o oră în avionul care mă va duce în Țara Sfântă. Emoțiile îmi strivesc inima, cuvintele amorțesc, ba chiar și gândurile. Sunt încordată la maximum. Aparent stau într-o stare relaxată, instalată comod în scaun, și din când în când mai deschid ochii să mă conving de realitate. Da! Sunt în cursa Otopeni – Tel-Aviv și voi ajunge peste o jumătate de oră în Israel. Sunt doar cinci ani de când încercam pentru prima oară să intru în Țara Sfântă și fusesem respinsă pe motiv că aș altera sângele meu evreiesc cu surrogate creștine. Na! Acum o fi mai bine pentru ei că intru în Israel ca o bună creștină, purtând la gât crucea sfântă a lui Hristos?! Mă simt un pic amețită poate din cauza zborului, poate a emoțiilor. Chiar și imaginile amintirilor mă atacă și se suprapun unele peste altele: Botezul, revoluția, plecarea. Și nu aș fi ajuns la plecarea pe care atât mi-am dorit-o dacă nu era Botezul, și nu aș fi ajuns la Botez, dacă nu era Dan și spiritismul lui, și nu aș fi ajuns la Dan dacă nu era Dinu

în viața mea și tot așa... Nu, nu, nu este timp acum pentru speculații filozofice și amintiri. O să le fac poate altă dată, într-o ordine clară, așa cum au fost puse ele acolo de Dumnezeu. Acum însă trebuie să mă pregătesc de aterizare, căci în 10 minute survolăm Tel-Aviv-ul.

2 aprilie 1990 – ora 03:00 dimineața – Holon

Slavă Ție, Doamne! Câtă fericire poate pătrunde în sufletul unui om atunci când se dăruiește cu totul lui Dumnezeu, când se lasă purtat în brațele Lui sfinte, precum pruncul în brațele mamei! Parcă mă rotesc într-un dans amețitor. De fapt sunt amețită și tot ce mă înconjoară contribuie la accentuarea stării mele. Aterizarea a fost ca în filmele americane, cu un Tel-Aviv inundat în mii de becuri, alternând de la lumina de neon la o lumină roz, dând un aspect de basm și de ireal. Starea s-a accentuat când am scos capul din avion și am respirat pentru prima oară în viață AER SFÂNT. A trebuit să mă sprijin de brațul stewardesei care m-a pironit cu o privire și un zâmbet atotștiutor și înțelegător și cu un accent perfect israelian mi-a spus: „Laila-tov” (Noapte bună). Putea să spună și noapte sfântă, că nu ar fi greșit. Cerul era atât de frumos încât părea ireal, semănând foarte bine cu ilustratele de Paști sau cu fotografiile trucate, de un albastru intens, bleumarin spre cobalt, dar cu o strălucire ce venea parcă din interiorul nopții și cu o mare de stele ce înconjurau o lună uriașă și strălucitoare. Dar ceea ce te îmbăta pur și simplu era un straniu parfum, o mireasmă dulce, amețitoare care te întâmpina odată cu primii pași în Țara lui Dumnezeu. Nu am rezistat și, copleșită de emoții, am căzut în genunchi, plângând și sărutând Pământul Sfânt.

Acasă! În sfârșit am ajuns ACASĂ!

A urmat drumul cu taxiul până în Tel-Giborim - la Lică și Aurelia, cărora le-am telefonat din aeroport. Desigur, eram atât de amețită și uluită de tot ceea ce ve-

deam: șosele late luminate ca ziua, reclame luminoase uriașe, străzile pline de palmieri și portocali înfloriți care răspândeau un parfum năucitor, pe care sunt convinsă că nu-l voi uita niciodată. Până și șoferul a observat aerul meu de extaz total și bineînțeles a profitat, luându-mi preț dublu. Când au văzut cât de „ambetată” sunt, Lică și Aurelia s-au dus la culcare și eu am început să scriu, încercând să opresc cumva timpul în loc, cu frumusețea și sfințenia primelor clipe în Țara Sfântă pe care nu le voi uita niciodată.

3 aprilie 1990 – Holon

Senzația de ireal și film se suprapune peste amintirile de coșmar ale revoluției din România, din cauza sunetelor ce însoțesc aici viața cotidiană. M-am trezit în șuieratul disperat al sirenelor de salvare și poliție și în zgomotul asurzitor al elicopterelor și avioanelor ce brăzdează cerul Holonului foarte des, deoarece ne aflăm doar la 10 km distanță de aeroport. Cu toate că mi se spune că pe vremea când bunul meu verișor Viorel și părinții lui erau vecini cu Lică – adică acum 30 de ani – în aceste locuri unde ne aflăm era pustiu ca-n Sahara și circula hiena printre barăcile în care erau cazați evreii întorși în Ereț, se pare că am aerul că nu îl cred pe Lică, iar el devine din ce în ce mai elocvent. Dar aspectul actual de cartier mic burghez din Paris, cu străduțe pline de vile și pomi exotici, cu felinare de tip 1800, răspândind o lumină electrică roz, și cu bunăstarea din supermarket-uri face ca totul să pară așa de când lumea. Nu înțeleg cum a fost posibil, chiar cu bani mulți, o astfel de transformare?! Cu adevărat aici este „Țara în care curge laptele și mierea”. O „Bucurie Sfântă” îmi încălzește inima și încep să plâng încet, fără zgomot, dându-mi seama că TOTUL ÎMI APARTINE și că APARTIN TOTULUI.

5 aprilie 1990 - Ierusalim

De aproximativ două ore mă aflu în orașul cel mai vechi și cel mai sfânt din lume. Cu toate că, geografic vorbind, între Tel-Aviv și Ierusalim nu este o distanță prea mare - 60 km - totuși diferențele sunt majore. Ierusalimul este, ca și Roma, un oraș clădit pe coline, aflându-se la 800 km înălțime. Dacă Tel-Aviv-ul este înțesat cu boutique-uri moderne și este înconjurat de o superbă plajă pe malul Mediteranei, plină cu hoteluri ultralux, Ierusalimul este înconjurat de stânci, este construit pe piatră și din piatră. Din piatră veche de 3.000 de ani care vorbește de la sine despre acest Sfânt Pământ, despre această țară și despre oamenii ei ciudați cu limba lor la fel de ciudată (cu rezonanțe de pietre rostogolite) și cu o scriere și mai ciudată și dificilă, de la dreapta spre stânga și fără vocale. După ce m-am instalat într-o cameră din căminul bisericii românești, am plecat singură la plimbare încotro mă vor duce pașii. Și pașii (îndreptați și numărați de Domnul) mi-au scos la iveală o superbă priveliște aflată la capătul străzii pe care se află biserica românească - Cetatea Sfântă - cu ziduri înalte, cu creneluri, cu porți medievale atât de autentice, încât m-a surprins mulțimea pestriță și modernă ce intra și ieșea pe poartă de parcă erau niște extraterestri și nu niște bieți turiști dornici de a vedea și ei minunata lume a Orientului.

Deodată, o mare uriașă de musulmani, îmbrăcați cu rochii lungi și cu baticuri pe cap, au năvălit prin porțile larg deschise spre șoseaua unde mă aflam. Spre mirarea mea, în cinci minute au răsărit ca din pământ patru dubițe de poliție șuierând cu zgomot asurzitor și au apărut zece polițiști călare pe niște armăsari uriași cum nu mai văzusem niciodată, încât sub burta calului încăpea liniștit un om de statură medie. Polițiștii erau înarmați cu bâte și mitraliere și supravegheau ieșirea musulmanilor. Am aflat apoi că musulmanii fuseseră la rugăciune la moscheea lor din cetate și acum trebuiau su-

pravegheați, pentru că exista pericolul crimelor și al atacurilor, desigur nu asupra turiștilor pe care îi recunosc după îmbrăcăminte, ci asupra localnicilor evrei. Am părăsit tot cercul acesta jalnic și fascinant totodată, îndreptându-mi pașii spre o vale străjuită de un deal împădurit. Între atâtea stânci și pietre, acest deal mi s-a părut o fantasmă de poveste, când, de după o colină a apărut o splendoare de biserică rusească având trei cupole aurite în formă de ceapă - specific rusesc. Se profilau atât de frumos printre brazii dealului, iar mai jos se zărea o altă biserică impunătoare ca un templu grecesc cu coloane și arcade încât am rămas înmărmurită și am început să plâng. Nu știam ce loc sfânt este, dar simțeam că am ajuns ACASĂ. Din nou acest ciudat sentiment de ACASĂ - aici, printre străini - într-o țară atât de zbrucimată religios și politic, uimită până la lacrimi de niște locuri despre care încă nu știam nimic și care aparent nu erau mai frumoase decât alte minunate locuri din România, dar care exercitau asupra mea o atracție aproape fizică. Simțeam că aparțin acestor locuri. Un foc îmi încinsese inima și m-am prăbușit pe o bancă aflată într-o stație de autobuz, căci lacrimile îmi șiroiau și nu mai vedeam pe unde calc. Am stat așa aproape o oră, apoi m-am întors spre biserica românească pe același drum pe care venisem. De data aceasta era liniște, musulmanii pleaseră, totuși ici și colo mai erau polițiști călare care mai supravegheau străzile. Am ajuns cu bine la biserica românească, unde am participat la vecernie. Starea de plâns și de fericire a devenit continuă.

6 aprilie - Ierusalim

Am întrebat-o pe măicuța Teodula, care se ocupă de îngrijirea bisericii românești, dacă știe pe cineva cu care aș putea să mă duc la Sfântul Mormânt, căci mă tem să merg singură prin cetate. Mi-a aruncat o privire cam ciudată și mi-a răspuns atât de monosilabic încât

am renunțat. Dar m-a auzit o femeie din cele cazate cu mine în cameră și s-a oferit să meargă cu mine, mai ales când a auzit că îl aștept pe părintele Argatu. Femeia este din Suceava și îl cunoaște pe părintele încă de când era dânsul la Boroaia. Pe drum am sporovăit multe și mărunte, despre necazurile ei, despre ajutorul primit de la părintele. În tot acest timp ea nu s-a prea uitat la mine, dar la un moment dat m-a zărit și a văzut că sunt albă ca varul.

„Oh, dar ce ai, ți-e rău?” – m-a întrebat.

„Nu, nu am nimic, dar mă apropii de Sfântul Mormânt și îmi este frică.”

„Ei, nu trebuie să-ți fie frică, acolo este foarte frumos, ai să vezi!”

Aproape nu am zărit nimic din frumusețea cetății, cu magazinașe mici și tarabe cu mirodenii orientale, cu miresme ciudate provenite de la tarabele arabilor, care ne îmbiau cu tot felul de mâncăruri necunoscute. Nu am zăbovit în dreptul niciuneia, pentru că mă aștepta Domnul. Da, niciodată nu am avut un astfel de sentiment de iubire, care m-a topit, aproape m-a lichefiat, când am intrat în Sfântul Mormânt. Îmi pare nespus de rău că nu pot descrie starea interioară în cuvinte pentru că mi se par neîncăpătoare și neexplicite pentru măreția Iubirii Lui. Cred că am stat mai bine de o jumătate de oră lipită de piatra Mormântului, fără să intre nimeni, când deodată am auzit pași și am simțit că a intrat un bărbat, dar eu plângeam atât de tare încât nu am vrut să-mi ridic capul de pe piatră. Zgomotele creșteau, semn că se apropiau mulți oameni care probabil voiau să intre. Totuși eram ținută de piatra Mormântului de o forță mult mai mare decât voința mea.

Atunci s-a petrecut ceva minunat și am simțit că cineva mă ia de mâna ce se sprijinea de piatra Mormântului și mă trage într-un colț ferit, căci eu mă așezasem chiar în mijloc. Nu puteam să ridic capul de pe piatră,

pentru că eram într-o baltă de lacrimi, așa că nu am văzut cine era acela care mă ținea de mână. Dar eu am apucat această mână cu minunatul sentiment că Însuși Hristos mi-a întins Mâna Lui cea Sfântă. Am început să plâng mai tare și să sărut mâna aceea, deși tot nu vedeam a cui este. La un moment dat, persoana a vorbit în engleză, rugându-mă să ies pentru că trebuie să între grupurile de turiști să se închine. Atunci abia am văzut că strânsesem și sărutasem mâna unui preot călugăr al Sfântului Mormânt – părintele Pantelimon. Am aflat apoi că este de 30 de ani îngrijitorul Sfântului Mormânt și i-am povestit câte ceva și despre mine, în timp ce ne îndreptam spre celelalte locuri sfinte (Golgota, Sfânta Cruce, Biserica Învierii, Stâlpul Biciuirii, Piatra Ungurii). Toate sunt încorporate în marea biserică construită de Împăratul Constantin cel Mare împreună cu Împărăteasa Elena, care au descoperit prin minune dumnezeiască în locul acesta Mormântul gol și Sfânta Cruce îngropată într-un morman de gunoi; căci aici era sfârșitul cetății – locul de gunoaie.

Născut într-un staul de vite, în paie, și răstignit între tâlhari la marginea orașului, printre gunoaie! Câtă umilință și cu câtă demnitate și dragoste îndurată! Este covârșitor! Am simțit că trebuie să mă întorc la biserica românească, pentru că era prea mult pentru mine, inima stătea gata-gata să plesnească de prea plinul sentimentului de IUBIRE. Am ajuns cu bine și după ce am mâncat un pic, cele două femei cu care împart camera s-au culcat, iar eu am simțit brusc nevoia să ies în curte și să mă uit pe stradă. Biserica se învecinează cu un cartier de ultra-religioși evrei, care, cu costumația lor din vremuri de mult apuse, cu perciunii lungi ca simbol al „castei sfinte” din care fac parte, sunt atât de pitorești, încât aș sta ore întregi!!!! în curtea bisericii admirându-i. Cred că stăteam de un sfert de oră la poartă, când, deodată, zăresc un bărbat ce semăna de la distanță

cu părintele Argatu și într-adevăr, când s-a apropiat și m-a întrebat ce fac, aproape că mi s-a tăiat respirația, căci eu îl așteptam abia peste o lună, așa cum îmi spusese. Iată de ce am venit atât de repede de la Sfântul Mormânt, iată de ce nu mă culcasem și eu, asemeni celorlalte din cameră, iată de ce luasem cu mine cheia de la poartă în loc de metaniile de rugăciune.

Da, cu adevărat aici Domnul îți numără nu numai pașii, ci și respirația și gândurile pe care ți le controlează. Slavă Ție, Doamne, Slavă Ție! Seara, slujbă divină la biserica românească pentru că mâine este Sâmbăta lui Lazăr. La slujbă au participat părintele Irineu, superiorul de aici, și părintele Argatu, iar după slujbă, ca de obicei, am luat masa la părintele în chilie, cu Gabi – fata părintelui, cu Paul, profesorul de engleză și interpretul părintelui, și cu Puiu, șoferul care i-a adus cu mașina lui până aici. Părintele ne-a povestit că drumul a fost o adevărată aventură, căci au luat vaporul din Grecia și mașina a fost demontată aproape bucăți și controlată la intrarea în portul Haifa din Israel. Deh! Îi înțelegeam și pe evrei, căci prea au multe atentate care vin de niciunde. Dar în mod special ei se răzbună când văd venind în țara lor preoți sau maici, căci în adâncul sufletului lor îi disprețuiesc pe creștini de 2000 de ani.

7 aprilie

Nu au trecut decât două zile și două nopți de când sunt în Ierusalim și am atâtea informații și atâtea trăire în suflet, încât mă întreb sincer dacă o să pot suporta tot ce va urma, toate sărbătorile, Sfânta Lumină și toate excursiile. Astăzi fiind Sâmbăta Sfântului Lazăr, ne-am dus cu toții în mod organizat în satul de la ieșirea din Ierusalim care a preluat numele, chemându-se pe arăbește Azaria, de la Lazăr. Drumul care nu durează mai mult de 15 minute de la biserica românească a fost extrem de pitoresc, pe șosele moderne tăiate între văi și dealuri, unde

aleargă nestingherite cămile cu beduini călare, printre Mercedes-uri cu viteze mari, acestea fiind mașinile de bază în Israel, atât la arabi cât și la evrei. Din loc în loc, tarabe pline cu fructe exotice, sticle cu băuturi răcoritoare și obiecte sfinte de cult creștin, mozaic sau musulman, pe care le vând arabi cu fețe arse de soare, aproape plictisiți de mulțimea turiștilor, ascultând cu multă pioșenie casete cu muzică religioasă orientală, care pe mine mă ametește și îmi trezește iarăși acel DOR ancestral pe care nu îl pot explica și care acum, în fața pietrelor milenare sfinte pe care lângă care trec, mă face să înțeleg că sunt ACASĂ.

După îngereasca liturghie în limba greacă din biserica înălțată chiar pe locul casei lui Lazăr și a surorilor lui, Marta și Maria, a avut loc o superbă procesiune la care au participat toți preoții și maicile din biserică (greci, ruși, români, arabi). Cu steaguri, cu icoane, cu diaconi, cu cădelnițe și cu cor de maici care cântau Troparul Învierii am mers pe jos aproape un kilometru până la Mormântul lui Lazăr, unde s-a citit Sfânta Evanghelie și apoi s-a permis tuturor credincioșilor să intre în interiorul Mormântului.

Am fost atât de uluită încât în primele minute nici nu am putut să-mi mișc picioarele, căci Mormântul lui Lazăr nu era altceva decât o peșteră cu cotloane înguste care înaintau în jos și prin care trebuia să te strecorei uneori pe burtă, pentru ca la final să ajungi într-o încăpere mare aflată la 5-6 metri sub pământ. Mi s-a explicat că de fapt intrarea era odinioară mult mai directă, venind din direcție opusă, dar din cauza împrejurărilor politice, a Intifadei, „războiul sfânt” cum îl numesc musulmanii, nu se mai poate folosi intrarea aceea.

În interiorul mormântului m-am simțit deodată extrem de ușoară și o pace deosebită a căzut asupra mea, dându-mi astfel seama cât de încordată sau poate chiar încrâncenată și revoltată eram în interior, desigur